

DUNA-TISZA MEDENCE

624. KÖRÖS–MAROS KÖZE TÁJKARAKTER-TERÜLET

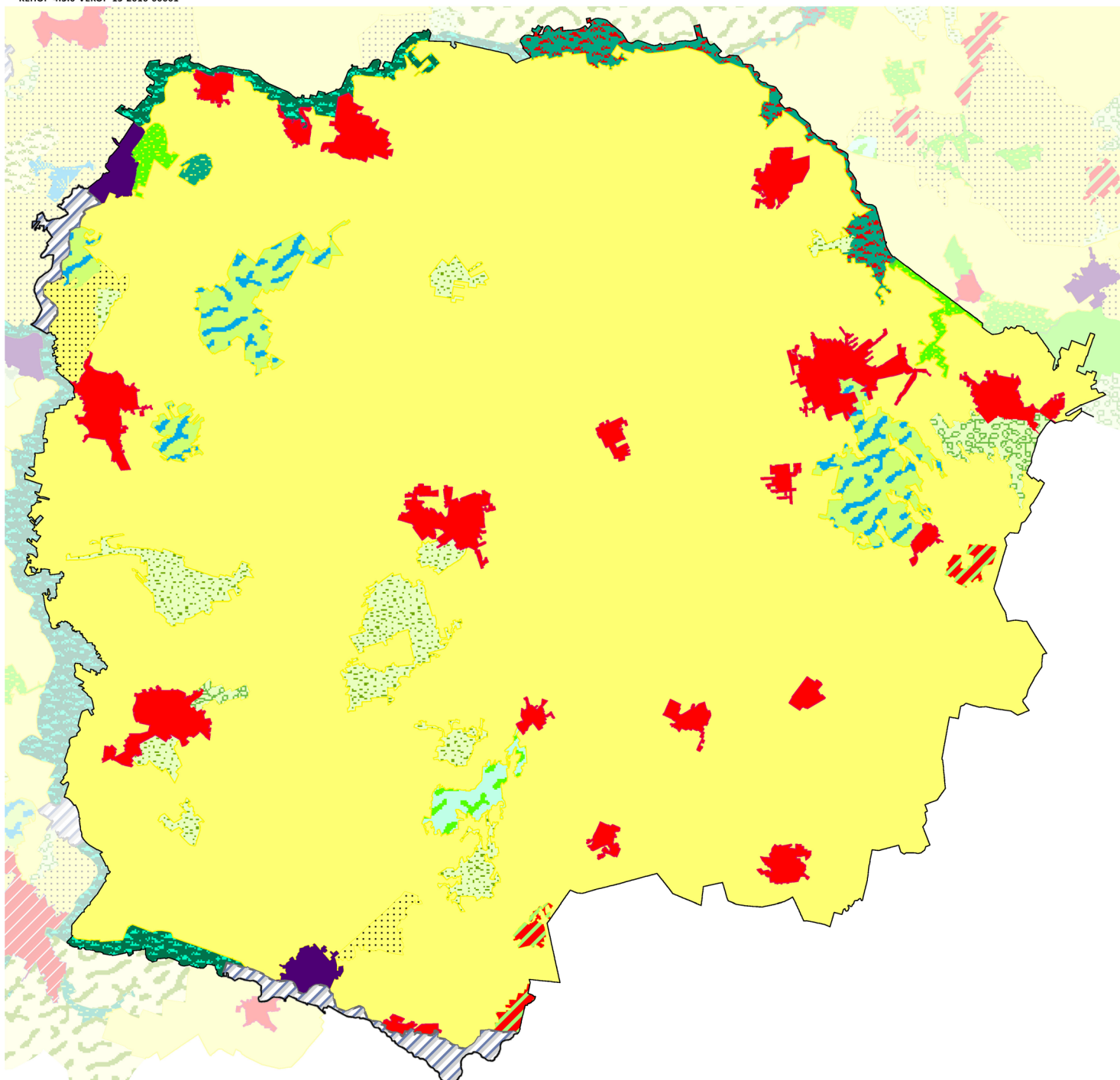
A Körös–Maros köze tájkarakter-terület a középtájjal közel azonos területen a Körösszög, Békési- és Csongrádi-sík, Orosházi-, valamint Csanád–Aradi-hát kistájakat foglalja magába. A térség természetföldrajzi jellegzetességei elsősorban a Maros-folyó északról dél felé fokozatosan áthelyeződő hordalékkúpjának kiépülése során alakultak ki. A finom iszapos-lösszős üledéken a hordalékkúp szárazabb viszonyai miatt itt réti és réti csernozjom talaj alakult ki. A szántóföldi gazdálkodáshoz jobb adottságok révén tipikus szántódomináns homogén síksági tájkarakter-típus jött létre a terület 84 %-án. A közepesen sűrű településhálózat számos tagja tervezett, 18-19. századi telepés község, mezőváros. Természetközeli élőhelyek előfordulása csupán néhány száraz pusztai gyepon jellemző. Területe 5934,2 km².

Fotó: Csorba Péter (Békési-sík, Gádosos, 2010)

A Körös–Maros köze tájkarakter-területen előforduló tájkarakter-típusok

tájkarakter
a természet arca
KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001

- Erdő-vízdomináns folyótáj
- Erdő-vízdomináns folyótáj ártérperemi településekkel
- Erdődomináns, mozaikos síksági táj
- Gyep-víz-erdőmozaikos síksági táj
- Gyep-vízdomináns síksági táj
- Gyepdomináns, mozaikos síksági táj
- Gyepes, mozaikos síksági táj, vizek jelentős előfordulásával
- Szántódomináns, homogén síksági táj
- Szántódomináns, mozaikos síksági táj
- Település-gyepdomináns táj síkságon
- Települési táj síkságon
- Települési táj vízparton
- Változatos felszínborítású folyótáj ártérperemi településekkel
- Változatos felszínborítású síksági táj

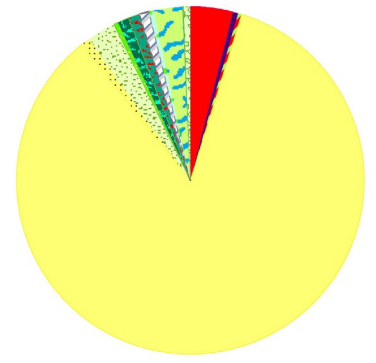
1:500 000
0 5 10 km

SZÉCHENYI 2020

Tájkarakter-típusok	Össz-terület (km ²)	Terület-arány (%)	Folt-szám	Átlagos foltméret (km ²)	Szórás (km ²)
Körös–Maros köze	5934,23	100,00%	51	116,36	693,07
Települési táj síkságon	234,56	3,95%	18	13,03	10,39
Települési táj vízparton	28,79	0,49%	2	14,39	0,36
Település-gyepdomináns táj síkságon	19,58	0,33%	3	6,53	1,12
Szántódomináns, homogén síksági táj	5015,72	84,52%	1	5015,72	0,00
Szántódomináns, mozaikos síksági táj	48,30	0,81%	2	24,15	9,57
Gyepdomináns, mozaikos síksági táj	156,93	2,64%	10	15,69	14,87
Erdődomináns, mozaikos síksági táj	23,31	0,39%	2	11,65	0,13
Erdő-vízdomináns folyótáj	63,92	1,08%	2	31,96	8,91
Erdő-vízdomináns folyótáj ártérperemi településekkel	60,90	1,03%	1	60,90	0,00
Változatos felszínborítású folyótáj ártérperemi településekkel	56,24	0,95%	2	28,12	7,74
Gyep-vízdomináns síksági táj	24,75	0,42%	1	24,75	0,00
Gyepes, mozaikos síksági táj, vizek jelentős előfordulásával	159,02	2,68%	4	39,75	27,73
Gyep-víz-erdőmozaikos síksági táj	5,35	0,09%	1	5,35	0,00
Változatos felszínborítású síksági táj	36,87	0,62%	2	18,44	12,91

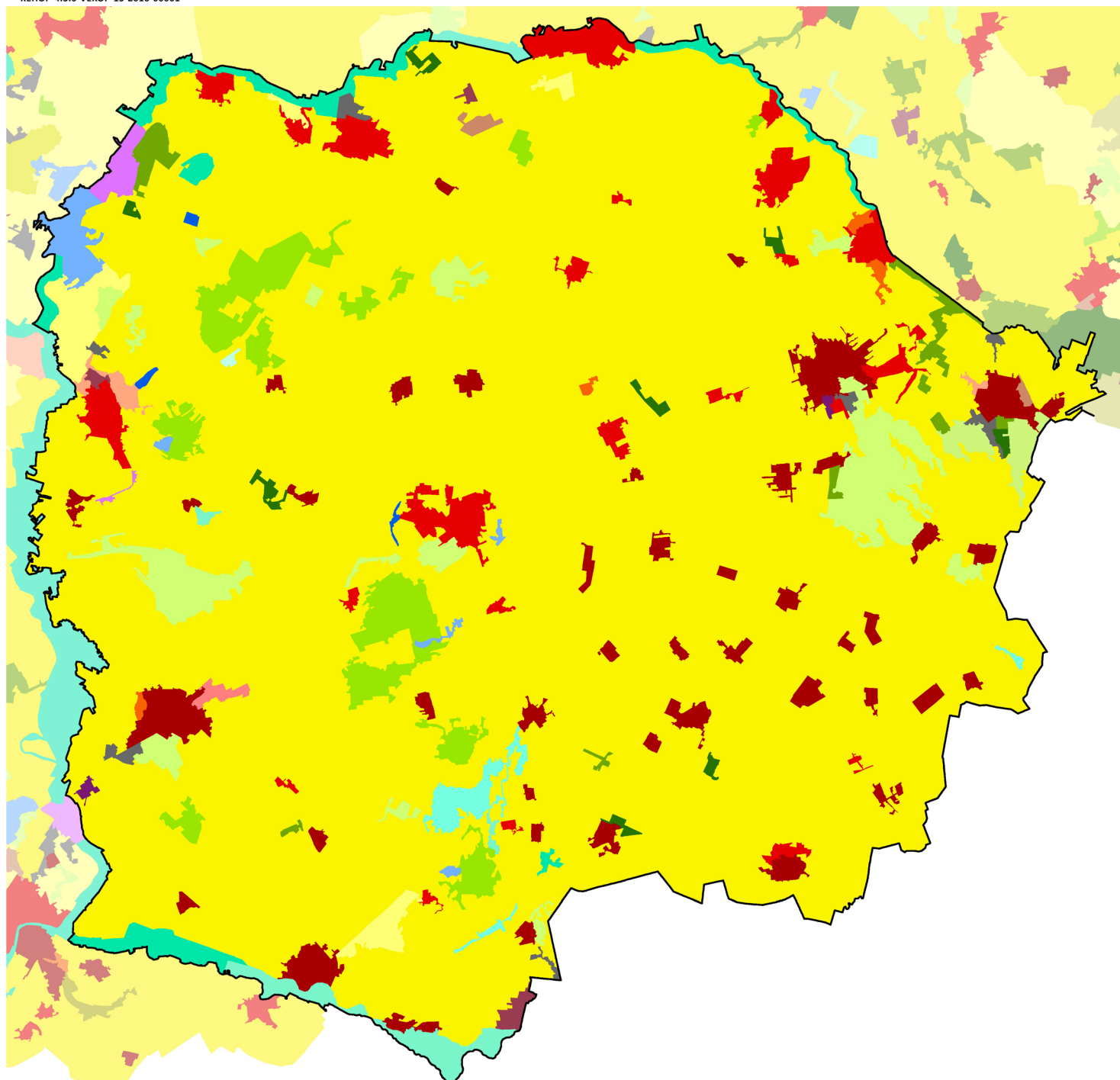

A KÖRÖS–MAROS KÖZE TÁJKARAKTER-TERÜLET KULCSJELLEMZŐI

I/1. Domborzat

A táj domináns domborzati típusa a tagolatlan alacsony síkság, amelynek területi aránya 69%. Emellett jelentős még az enyhén tagolt alacsony síkság részese-dése is (31%). (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai I/1. térkép)

I/2. Komplex felszínborítás-típusok

- 1000 - Településdomináns homogén
- 1001 - Településdomináns mozaikos
- 1201 - Település-szántómozaik
- 1231 - Település-agrár-mozaik
- 1401 - Település-gyepmozaik
- 1501 - Település-erdőmozaik
- 1561 - Település-erdő-vízmozaik
- 1601 - Település-vízmozaik
- 2000 - Szántódomináns homogén
- 2001 - Szántódomináns mozaikos
- 2401 - Szántó-gyepmozaik
- 3001 - Kertdomináns jellemzően mozaikos
- 4000 - Gyepdomináns homogén
- 4001 - Gyepdomináns mozaikos
- 4601 - Gyep-víz mozaik
- 5000 - Erdődomináns homogén
- 5001 - Erdődomináns mozaikos
- 5601 - Erdő-vízmozaik
- 6000 - Vízdomináns homogén
- 6001 - Vízdomináns mozaikos
- 6201 - Víz-szántómozaik
- 6541 - Víz-erdő-agrármozaik
- 7001 - Dominancia nélküli

1:500 000
0 5 10 km

(Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai I/2. térkép)

TERMÉSZETI JELLEMZŐK

II/1. Éghajlati körzetek

A tájkarakter terület teljes egésze meleg-száraz éghajlati körzetbe tartozik. (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/1. térkép)

Éghajlati körzetek	Területarány (%)
Körös–Maros köze	100,00%
meleg - száraz	100,00%

II/2. Tengerszint feletti magasság

A tengerszint feletti magasság a domborzat egyik forrásindikátora. A jellemző magassági értékek leírása azonos a domborzatnál leírtakkal. (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/2. térkép)

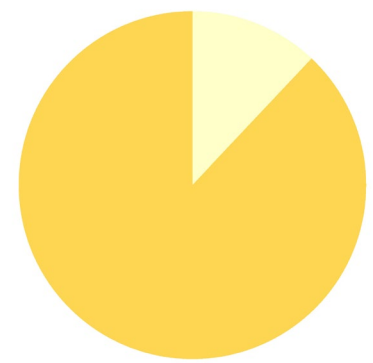
II/3. Relief

A relief a domborzat egyik forrásindikátora. A jellemző felszín-mozgalmassági jellemzők leírása azonos a domborzatnál leírtakkal. (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/3. térkép)

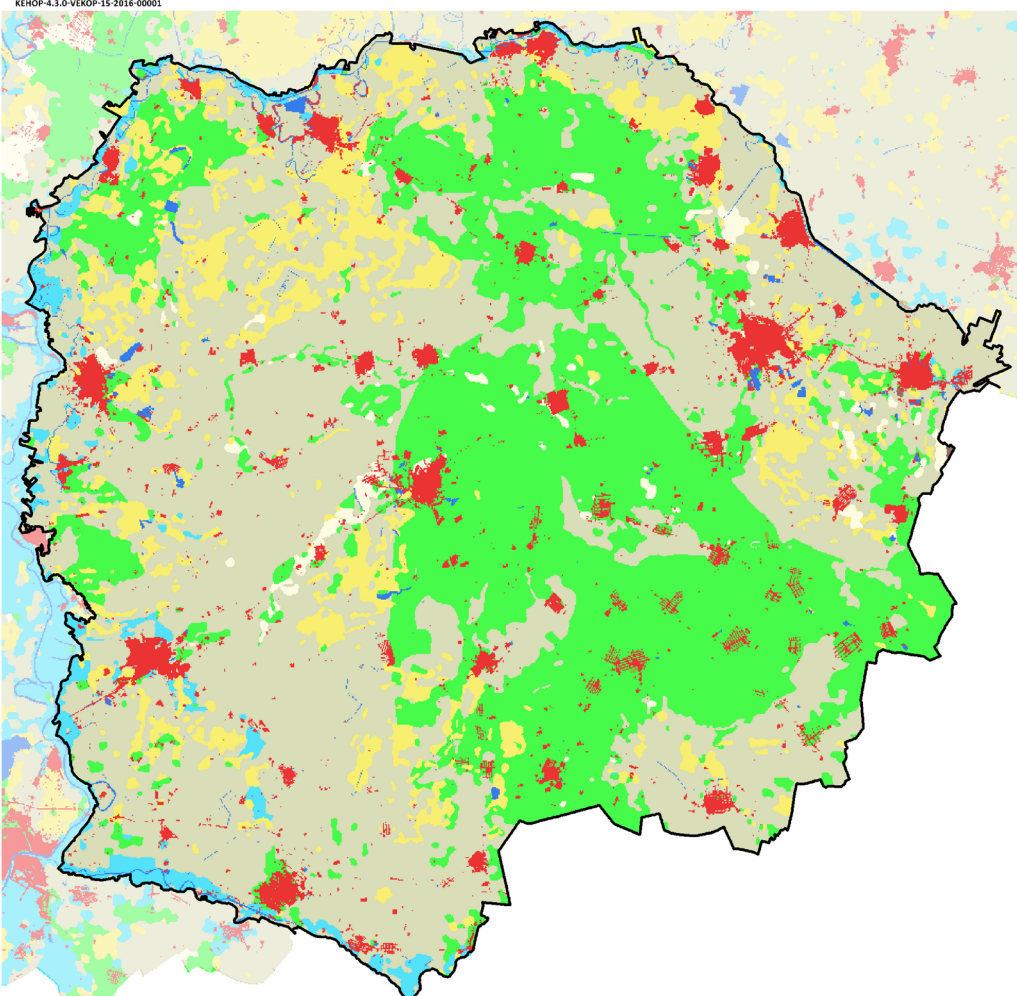
II/4. Alapkőzet

A táj területének nagy részét (88%-át) löszös üledék borítja. A folyók (Tisza, Körös) mentén és a terület délnyugati részén alluviális üledék fordul elő. (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/4. térkép)

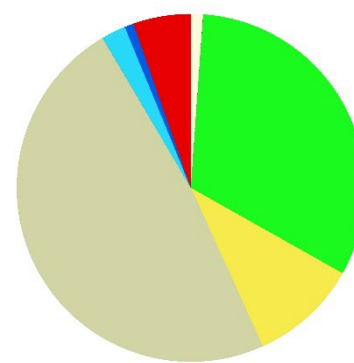
Kőzet név	Területarány (%)
Körös–Maros köze	100,00%
glaciális és alluviális üledék	12,04%
löszös üledék	87,96%

II/5. Talajtípusok

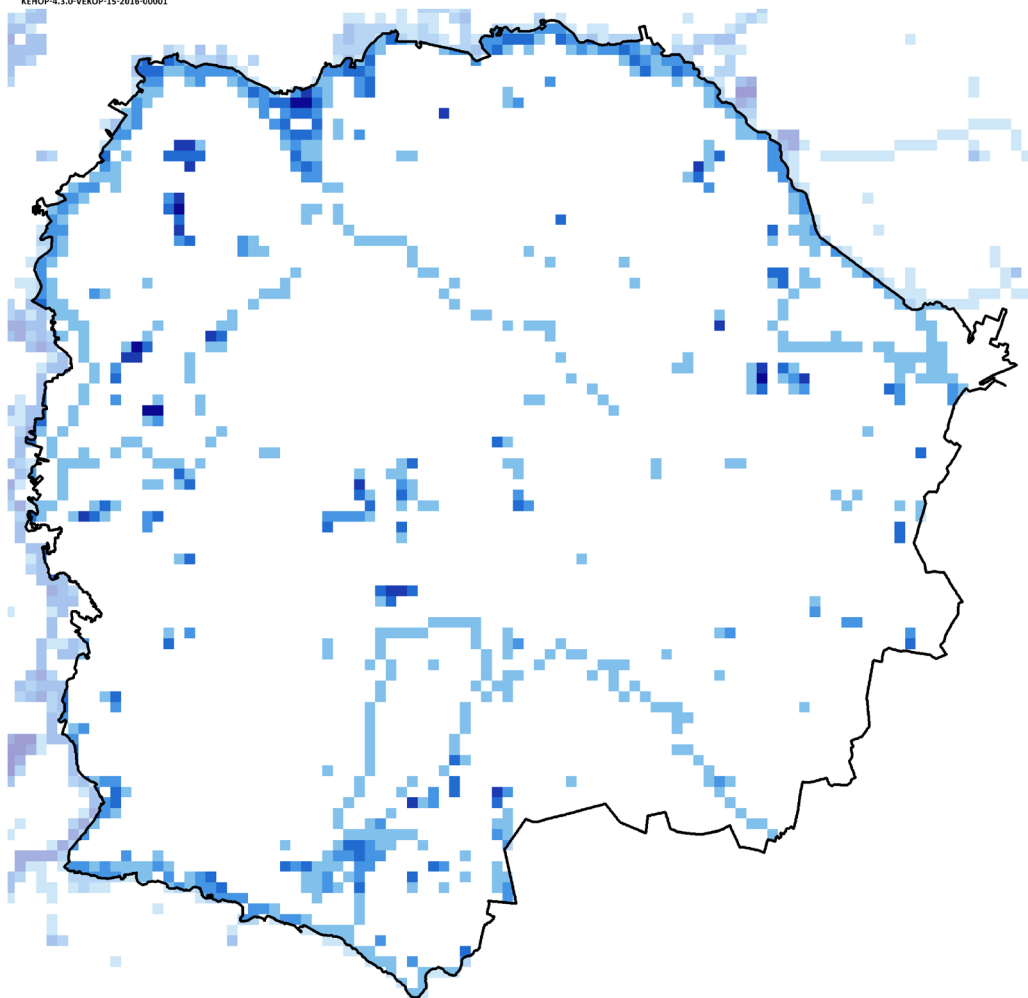

Talajtípus	Területarány (%)
Körös–Maros köze	100,00%
Réti talajok	48,31%
Csernozjom talajok	32,02%
Szikes talajok	10,06%
Beépített terület	5,35%
Öntés és lejtőhordalék talajok	2,27%
Váztalajok	1,13%
Nyílt vízfelszín	0,83%
Barna erdőtalajok	0,01%
Láptalajok	0,01%

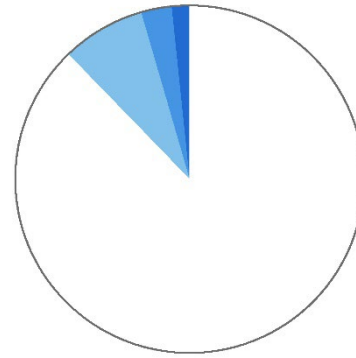

A legnagyobb területen (a táj területének közel a felén) réti talajok fordulnak elő. Keleti részen (Békési-sík) nagyterjedésű csernozjom talajokkal borított területeket találunk. Sporadikusan kisebb szikes foltok is előfordulnak. (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/5. térkép)

II/6. Felszíni vizek területaránya

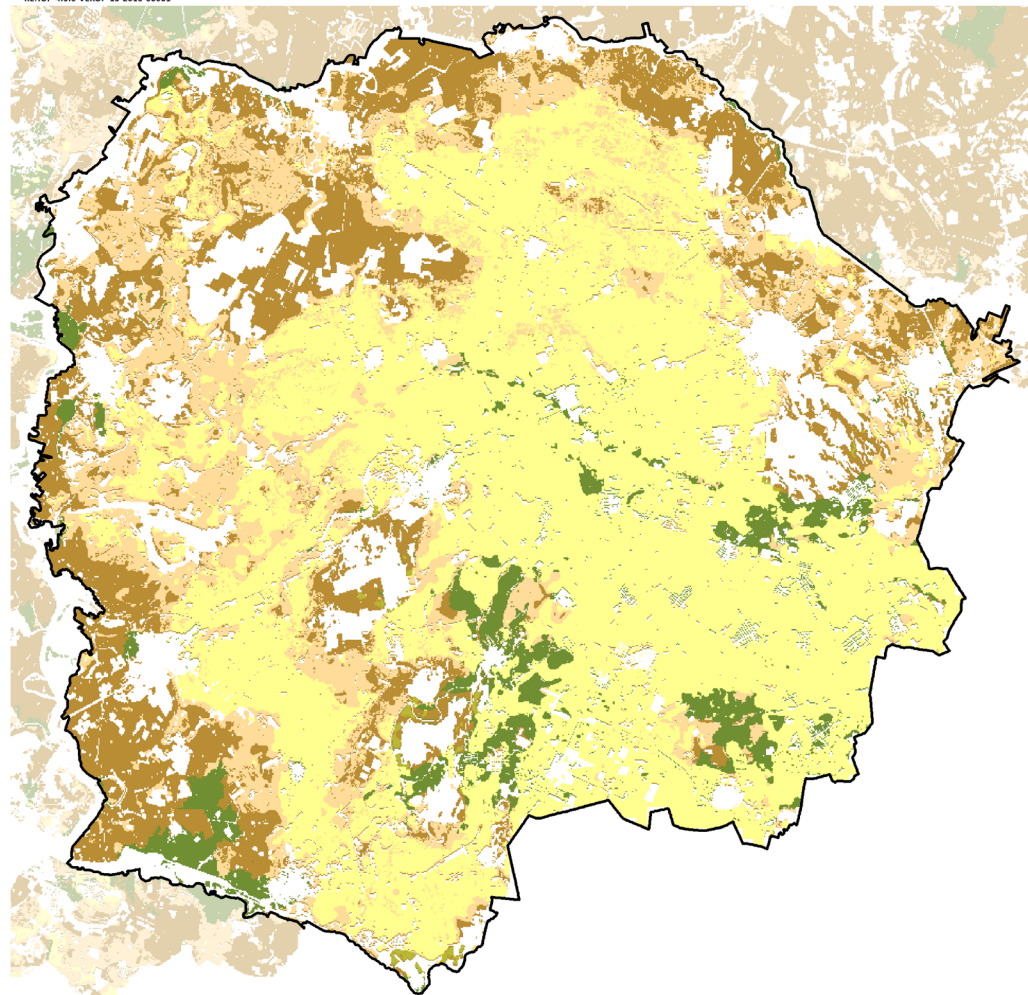
Felszíni vizek területaránya	Területarány (%)
Körös–Maros köze	
0-1% - nincs, elenyésző	87,35%
1-5% - alacsony	7,72%
5-10% - közepes	2,83%
10-20% - magas	1,63%
20-50% - nagyon magas	0,35%
50-100% - meghatározó	0,12%

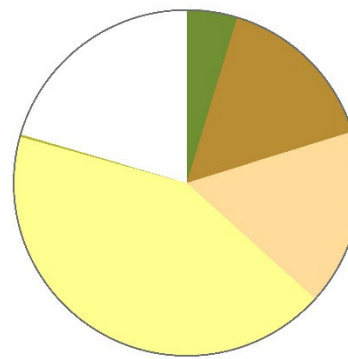
0 5 10 km

A felszíni vizek aránya a tájban átlagos, 0,009 km²/ km². (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/6. térkép)

II/7. Ökotípusos földhasználat

Ökotípusos földhasználat	Területarány (%)
Körös–Maros köze	79,53%
kiváló termőhelyi adottságú szántó	42,60%
kiváló termőhelyi adottságú, környezetileg érzékeny szántó	0,22%
gyenge és közepes termőhelyi adottságú szántó	15,51%
gyenge és közepes, környezetileg érzékeny szántó	16,50%
erdőtelepítésre javasolt terület	4,70%

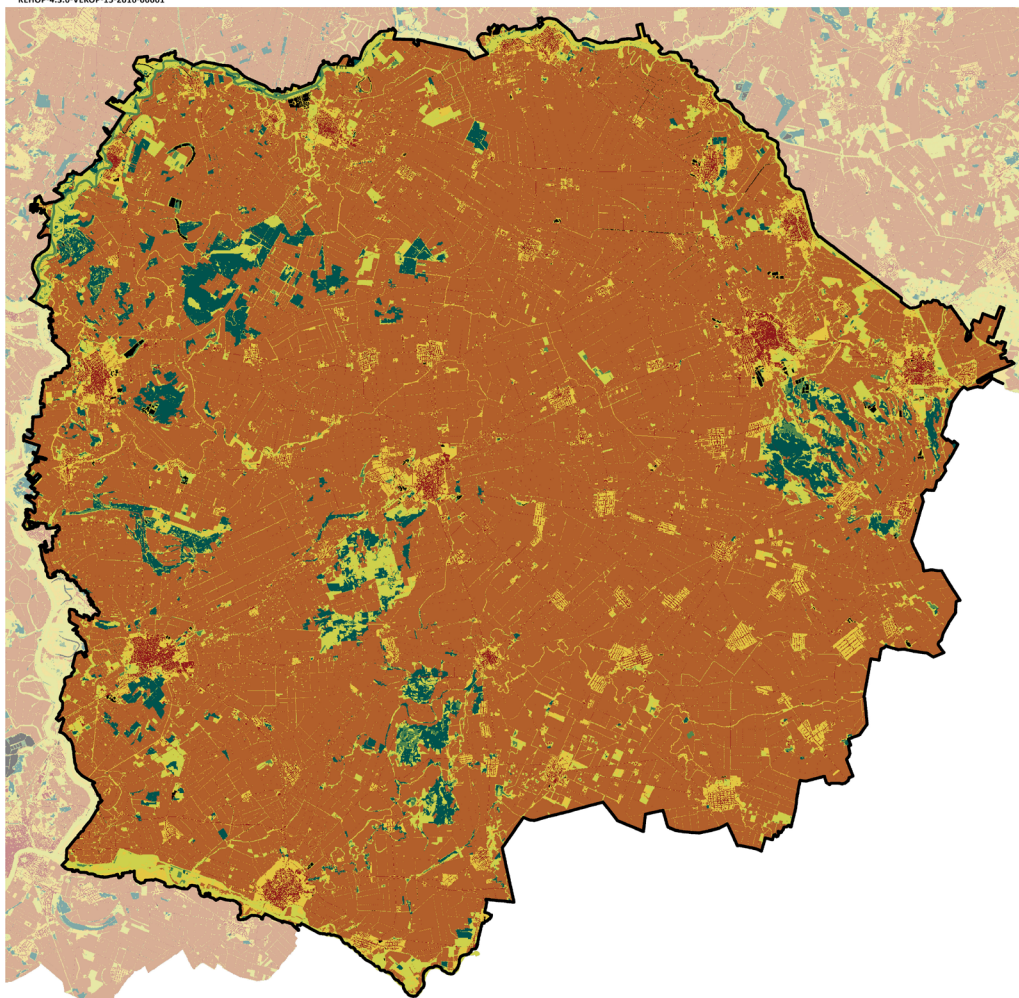

0 5 10 km

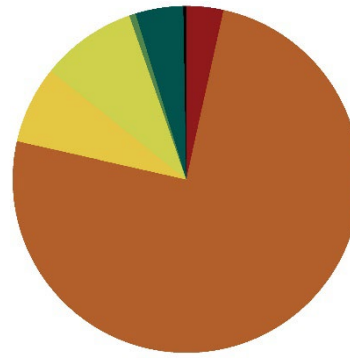
Az ökotípusos vizsgálat szerint a táj területének közel 5 %-án erdősítés javasolt, a terület mintegy 16 százalékán pedig - a növénytermesztés szempontjából közepes és gyenge talajadottságok, illetve a környezeti érzékenység következtében - a szántók extenzifikációja (földhasználat-váltás vagy szántóföldi művelés külterjesítése) indokolt. A kiváló termőhelyi adottságú szántók kiterjedései is jelentős (közel 43 %). Ezeken a területeken a szántóföldi növénytermesztés fenntartása indokolt. (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/7. térkép)

II/8. Ökológiai állapot

Ökológiai állapot	Területarány (%)
Körös–Maros köze	
Mesterséges felszín	3,4
Rossz ökológiai állapot	75,1
Kedvezőtlen ökológiai állapot	7,2
Közepes ökológiai állapot	8,9
Jó ökológiai állapot	0,6
Kiváló ökológiai állapot	4,4
Adathiány	0,3

0 5 10 km

A rossz állapotú területek aránya kifejezetten magas (75%), minden más állapotérték 9% alatt van, a jó állapotú területek aránya elenyésző (0,6%). (Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/8. térkép)

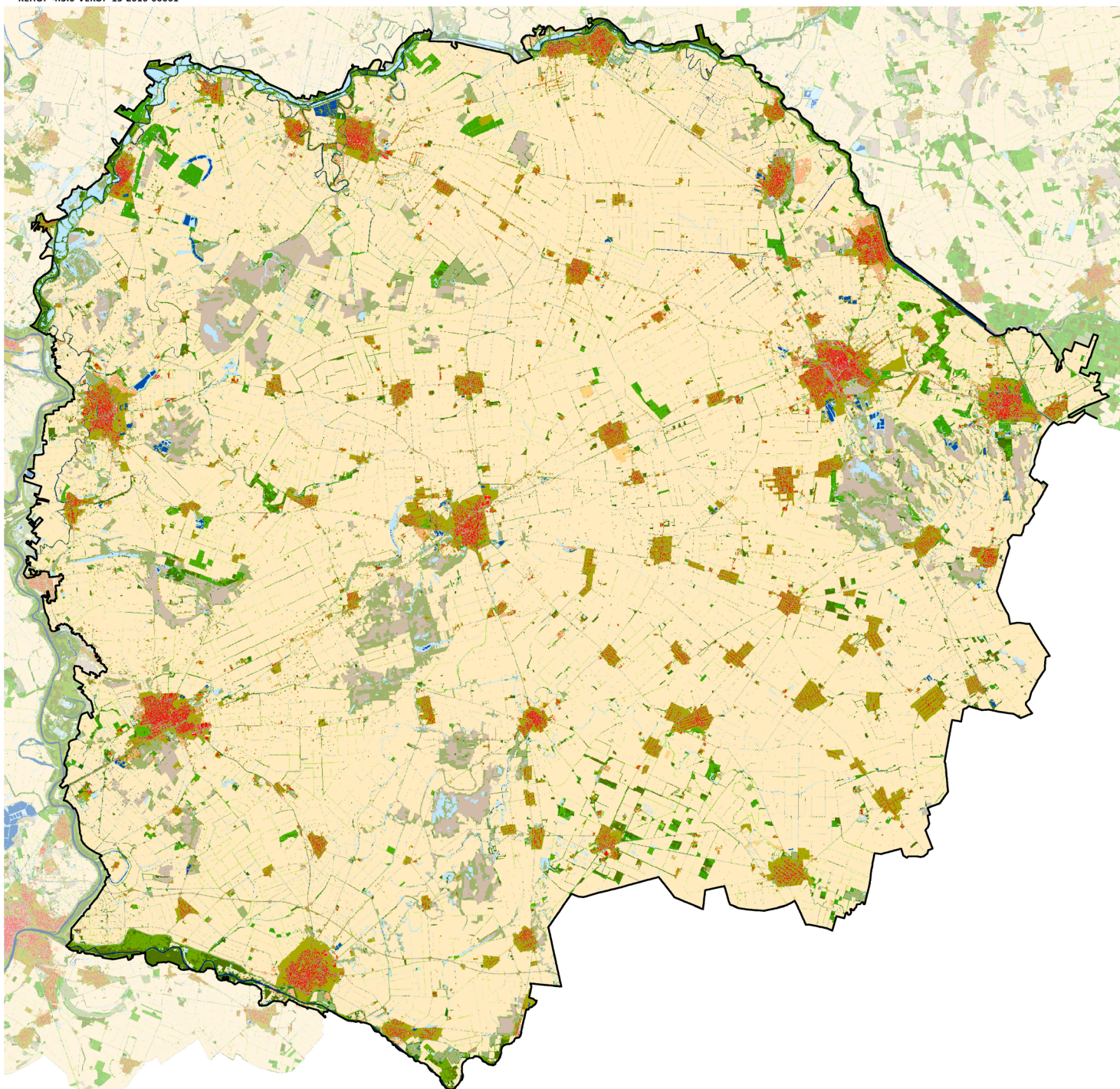

Fotó: Csorba Péter (Csanád-Aradi hát, Battonya, 2016)

FELSZÍNBORÍTÁS-JELLEMZŐK

II/9. Ökoszisztéma-alaptérkép (2. szint)

- 11 : Épületek
- 12 : Utak és vasutak
- 13 : Egyéb burkolt vagy burkolatlan mesterséges felületek
- 14 : Zöldfelületek mesterséges környezetben
- 21 : Szántóföldek
- 22 : Állandó kultúrák
- 23 : Komplex területek
- 31 : Homoki gyepek
- 32 : Szikes és szikesedésre hajlamos gyepek
- 33 : Sziklakibúvásokkal tarkított gyepek
- 34 : Zárt gyepek kötött talajon vagy domb és hegyvidéken
- 35 : Máshová nem besorolható lágyszárú növényzet
- 41 : Többetvizhatástól független (TVFLN) erdők
- 42 : Természetszerűbb galériaerdők
- 43 : Egyéb vízhatás alatt álló (TVHA) erdők
- 44 : Idegenhonos fajok dominálta erdők, faültetvények
- 45 : Erdőként nyilvántartott faállomány nélküli, vagy felújítás alatt álló területek
- 46 : Máshová nem besorolható fás szárú növényzet
- 51 : Lágyszárú dominanciájú vizes élőhelyek
- 52 : Fás szárú dominanciájú vizes élőhelyek
- 61 : Állóvizek
- 62 : Vízfolyások

1:500 000
0 5 10 km

SZÉCHENYI 2020

(Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/9. térkép)

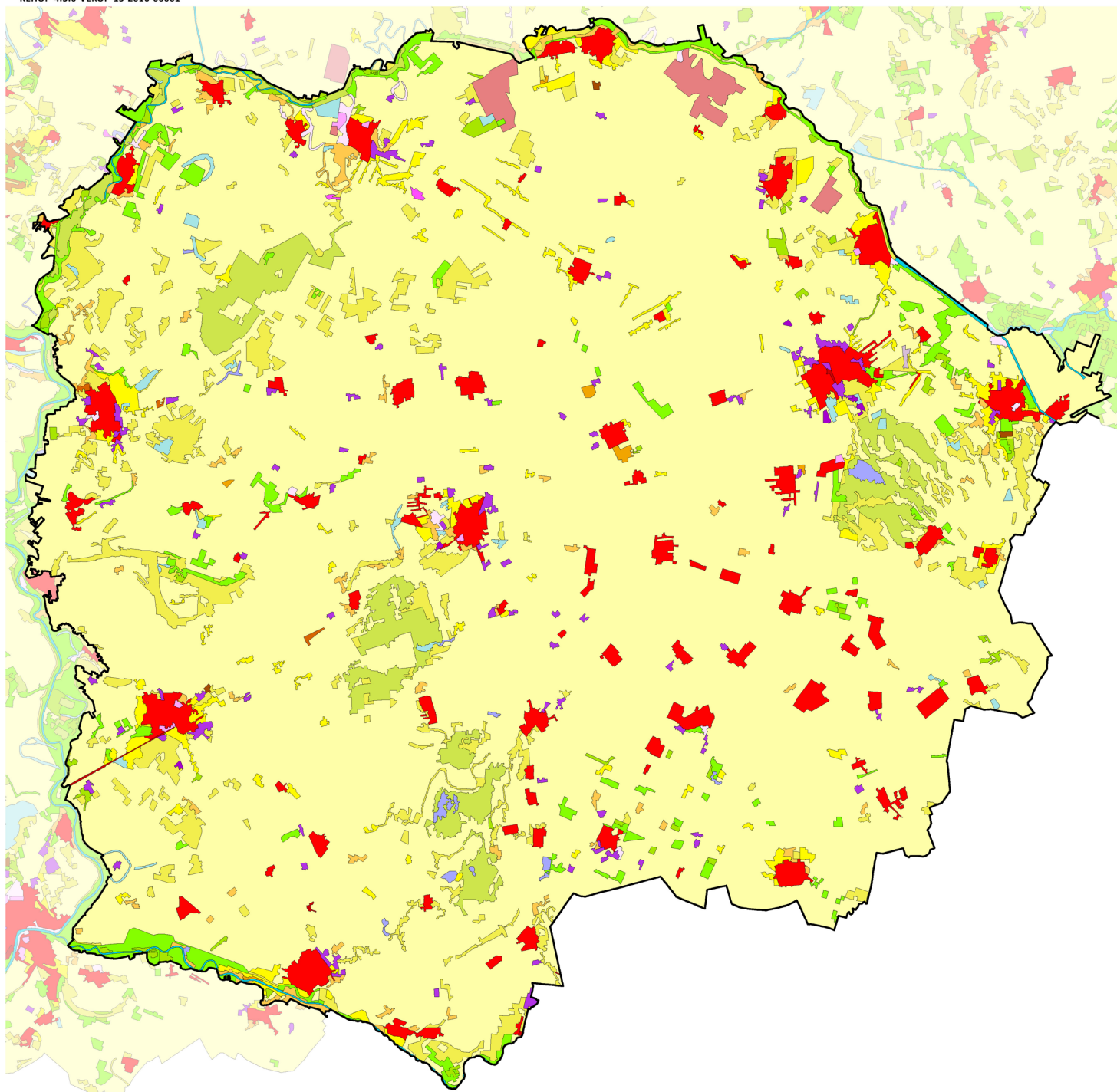

Fotó: Csorba Péter (Csongrádi sík, Mindszent, 2016)

II/10. CORINE felszínborítás

KEHOP-4.3.0-VEKOP-15-2016-00001

- Összefüggő településszerkezet
- Nem összefüggő településszerkezet
- Ipari vagy kereskedelmi területek
- Út - és vasúthálózat és csatlakozó területek
- Kikötők
- Repülőterek
- Nyersanyag kitermelés
- Lerakóhelyek, meddőhányók
- Építési munkahelyek
- Városi zöldterületek
- Sport-, szabadidő- és üdülőterületek
- Nem öntözött szántóföldek
- Rizsföldek
- Szőlők
- Gyümölcsösök, bogyósok
- Rét, legelő
- Komplex művelési szerkezet
- Elsődlegesen mezőgazdasági területek jelentős természetes növényzettel
- Lomblevelű erdők
- Tűlevelű erdők
- Vegyes erdők
- Természetes gyepek, természetközeli rétek
- Átmeneti erdős-cserjés területek
- Ritkás növényzet
- Szárazföldi mocsarak
- Tőzeglápok
- Folyóvizek, vízi utak
- Állóvizek

1:500 000
0 5 10 km

SZÉCHENYI 2020

(Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/10. térkép)

II/11. Felszínborítás-átalakulás típusok

Felszínborítás stabilitás	Mintapontok száma (db)	Százalékarány (%)
Körös–Maros köze	1484	100,00%
1 - Stabil	976	65,77%
2 - Kvázi stabil	314	21,16%
3 - Lépcsőzetes	81	5,46%
4 - Ciklikus	42	2,83%
5 - Dinamikus	71	4,78%

(Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/11. térkép)

II/12. Felszínborítás-átalakulás jellege

Felszínborítás átalakulás	Mintapontok száma (db)	Százalékarány (%)
Körös–Maros köze	1484	100,00%
1 - Változatlan terület	1087	73,25%
2 - Településnövekedés	54	3,64%
3 - Extenzifikáció	54	3,64%
4 - Intenzifikáció	228	15,36%
5 - Dinamikus terület	61	4,11%

(Az indikátor országos eloszlásáról készült térképet lásd: Az országos tájkarakter-területek lehatároló és leíró indikátorai II/12. térkép)